

KLÓFIZETÉS

NYELVEN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre ... 240 Lei,
 Fél évre ... 120 Lei,
 Egy negyed évre ... 60 Lei,
 Egy hóra ... 20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és Csomádi Egyesült Vas-
 utak palotájában.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvardul Regale Ferdinand I
 (János Kőherceg-ut) 22. szám
 TELEFON-SZÁM 151

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Szombat, március 4.

Elveszünk.

A drágasági hullám, mely a februári hóval egyidejűleg és egészen váratlanul szakadt ránk, már-már elnyeléssel fenyeget bennünket. Ma-holnap ott tartunk, hogy egy-egy falat húst már csak a többszörös milliomos engedhet meg magának. Még az egyszerű milliomos is csak afféle szegény. János a mai drágaság közepette. Dehát hányan vagyunk, akik még az egyszerű milliomostól is oly távol állunk, mint Makó Jeruzsálemtől. Akik szerény havi jövedelméből élnek? Hát lehet még ezt is életnek nevezni? Bizonyára nem. Ez már csak tengődés. Amikor voltaképpen semmi sem jut és a jövedelem nem futja sem megfelelő élelemre, sem elfogadható ruházatra, az élet már csak kínos vergődés. Amikor a legelsőrendű életszükségletekre sem telik, akkor tulajdonképpen pusztulás előtt állunk.

Rendjén van-e és indokolt-e ez? Nincs Európának még egy országa, mely természeti kincsekben oly gazdag, mint a miénk. Van mindenünk, ami szükséges az élethez, a jó élethez: van bőven gabonánk, állatállományunk oly

gazdag, hogy bőségesen jut kivételre is, vannak érceink, só- és kőszenetelepeink, van annyi mindenfélénk, hogy annak elősorolásával teletölthetnők lapunk hasábjait és mégis koplalnunk kell és rongyosan kell járnunk. Itt tehát valahol hibák, még pedig óriási hibák vannak. E hibákért első sorban azok felelősek, akik ennek a szegény-gazdag országnak a sorsát intézték. Averescuék dilettáns kormányzása most bosszulja meg magát. Kereskedőink, iparosaink és gazdáink most sínylik meg azt, hogy Averescuék hibát hibára halmoztak. Averescu tábornok kormányának bűneit megszenvedjük valamennyien. A korrupció, mely az ő uralmuk alatt hatalmas méreteket öltött, nem maradhat büntetlenül. Csak az a baj, hogy nem azok szenvednek meg érte, akik a korrupció főtenyezői voltak, mert hiszen ők ma usznak a jólétben, hanem az ártatlanok milliói. Ha nem javulnak meg viszonyaink a lehető legrövidebb idő alatt, a legrettegetesebb katasztrófa előtt állunk. Akkor nincs menekülés és elveszünk mindannyian. Akkor hiú bavaló a nép munkaszeretete s han gyaszorgalma, mert a mai drágaságot lehetetlen elbírni. Itt egy

Megváltóra van szükség, aki mielőbb kivezet bennünket a drágaság már-már elnyeléssel fenye-

gető hullámtorlásszából. Vajon jő-e még ez a Megváltó?

Liberális győzelem a szenátor-választáson

(A belügyminiszter távirata az aradi prefektúrára.)

Valtoianu belügyminiszter aláírásával ma hajnalban Bucurestiben feladott táviratot kapott a prefektúra. A miniszter részletesen tájékoztatja a prefekturát a régi királyságban, Bukovinában és Bessarabiában lezajlott szenátorválasztásokról. A távirat szerint a régi királyságban összesen nyolcvanhat szenátort választottak. Ezek közül liberálistársa 78, a Jorga-féle nemzeti demokratapárt tagja 2, az Averescu féle néppárt tagja 2, és parasztpárti (caranisták) 2. Bukovinában az összes kerületekben a liberálistársa jelöltek győztek. Megállapították a távirat szerint azt is, hogy a választók kilencven százaléka lészavazott. Dr. Marcus Mihály prefektus névénél a távirat szerint a liberálistársa nagyarányú győzelmé a szenátorválasztásokon kihatással lesz a képviselőválasztások eredményére is. A választások lefolyásának tisztaságát a régi királyságban, Bukoviná-

ban és Bessarabiában biztosították az a körülmény, hogy ott a szavazás a törvényszékekkel, illetőleg járásbírókknál történik.

BUCURESTI. A regátbéli szenátorválasztásokat tegnap fejezték be. Az eredmények a következők: Constantában Juon-Roman és Juon Hanzu liberális, Brailában Grilescu és J. Sasu miniszter liberális programmal lettek megválasztva. Curte de Argesban a liberálisok 15080 szavazatot, a parasztpártiak 1899 szavazatot kaptak, Brülaskiban a liberálisok 9617, a parasztok 5044, az Averescanusok 4973 szavazatot kaptak. Teleolmanban a liberálisok szavazatainak száma 9927, a parasztoké 2315 és az Averescuéké 4225. Durostorhan a liberálisok 10273, a Takeisták 1068 és a parasztok 2055 szavazatot nyertek. Jassiban Lupenski liberális 8555, Jorga Coriolan 8005 szavazatot kapott. A liberálisok részéről Xe-

Királyok és királynők

Intim szerelmei.

Érdekes könyv hagyta el nemrégiben a sajtót, Siklóssy László tollából „A magyar középkor erkölcsé” címmel. Ebben a kötetben az író — eredeti források nyomán — olyan részleteket közöl történeti alakokról, melyeket a hivatalos történetírás éppen az esetek intimitása miatt mellőzni szokott, bár kulturtörténeti szempontból rendkívül érdekesek és figyelemreméltók. Az adatokból sajátgósan világlik ki, hogy a koronás fők éppen úgy kedvelték az apró, kis kalandokat, mint bármelyik közönséges halandó, ebben a korona nem feszélyezte őket. Az érdekes könyvből kiragadtunk néhány részletet és alább adjuk:

Zsigmond királyra nézve első sorban Eberhard Windecke krónikáját használja fel forrásul Siklóssy, Windecke egy német kereskedő, aki megnyerte Zsigmond bizalmát és éveken át mindenfelé elkísérte. Zsigmond király három koronájának terhével fején sem egyhamar öregedett meg, a merre járt, mindenfelé résztvevő a polgárság táncmulatságain és Angsburgban még hatvankétéves

korában is ropta a táncot. Aenas Sylvius bibornok, a későbbi II. Pius pápa többek között ezt írja Zsigmondról: Előrehaladott korában is hajlandó volt a szerelmeire. Szerette az asszonyokat megszólítani és örvendezett cirógatásaiknak. Semmi sem volt edesebb neki, mintha szép asszonyokat látogatott. Ezek után nem csodálatos, hogy amikor Zsigmond a zsinat irányítása végett Konstanzba érkezett udvarával, 1500 könnyű érkölcsei hölgy seregett Konstanz városába.

Zsigmond példáját követte második neje, Borbála királyné, aki-ről azt írta a krónikás, hogy inkább ő szerette a férfiakat, mint a férfiak őt. Borbála szép asszony volt és eszes nő, csap épen túl bőkezűen osztogatta kegyeit és ezzel leszállította jóindulatának értékét. Így például Wallenrod János lovagot barátai csufnévvel illették és mindenfelé gonyolták, mert lelkére vette a királyné iránta tanúsított szeretetét, amiről pedig csak könnyű szóval szoktak beszélni az udvarban. Zsigmond egy alkalommal megsokalta Borbála könnyelműségét és Nagyváradra száműzte őt „a pusztára, a kunok közé”, ugyancsak Aenas Sylvius szava szerint, De másfél

év múlva „az egyik házasságtörő meghocsátott a másiknak”, — mondja ugyancsak Aenas Sylvius nagy történeti művében. És ugyan ez a forrás beszéll el azt, hogy mikor a már nagybeteg Zsigmond Ulászló lengyel királyt akarta összehozónálni egyik leányának, Borbála királyné — férjének közeli halálára számítva, — saját kezét ajánlotta fel Ulászló királynak. A nagyanya, mint unokájának konkurrensé, ez mindenestül új változata a szerelmi krónikának, noha nem szabad elfelejteni azt, hogy Borbála mostoha nagyanyja volt csupán Ulászló kisleányának. H. Pius pápa általában nem palástolja Borbála hibáit és elmondja róla, többek között, hogy komornait, akik gyakorta imádkoztak és börtöltek, korholta, amiért kinözték testüket és amiért gondolkodják, hogy az ég képzelt hatalmát meg lehet engesztelni szavakkal. A míg az élet tart, kellőmódon kell élni és élvezni kell a gyönyöröket. Csak ez adatott meg az embernek, akinek lelke testével együtt megsemmisült. Ábrándozik az, aki túlvilági életet ígér magának.

Zsigmond király Elmódja különben eléggé megmagyarázza

annak a Helai által megörökített legendának keletkezését, amely szerint Hunyadi János Zsigmond király törvénytelen fia volt. Egyébként Zsigmond király korá általában liberális volt, amint erről a Zsigmond által írásba foglalt budai jogkönyv 186. §-a tanuskodik. Ez így szól:

„A szabad leányok szegény megszomorodott, kétségbeesett népség. Eppen azért erős erőszak től és igazságtalanságtól meg kell védelmezni őket. Ezek a szegények és szűkölködők egy arasznyi széles sárga szalagot viseljenek fejükön. Attól, aki ilyen szalag nélkül találta, a poroszló minden esetben 6 fillért szedjen tőlük...”

A budai jogkönyv 278. §-a beszél azokról a tisztességes leányokról, akik megfélemlítettek magukról és szigorúan tiltja azt, — hogy bántalmazzák vagy megszégyenítsék őket, mert ezáltal csak a súlyedés útjára kerülnek „kétségbeesésnek, elszemtelenedésnek és karjába dobnák magukat a szerelmeiknek azok, akik egyébként megjavulnának és bünbánatot tartanának.” Írták pedig ekkor az Ur 1417. esztendejét.

Mátyás királyról Galeotti ezt az anekdotát mondja el: Nőkre

nopol 8455 szavazattal lett megválasztva. Tulcaban a liberálisok 6495, a parasztek 3365, Fereiban a liberálisok 13220, a parasztek 1319 szavazatot kaptak. Ott meggyében a liberálisok 10966 szavazata ellenében, a parasztek csak 2408 szavazatot nyertek. Vettesa megyében a liberálisok 15000, a parasztek 1700, Vasuj megyében a liberálisok 7000, a parasztek 2000. Turtovában a liberálisok 5860, a parasztek 200 szavazatot nyertek. Muskalben a parasztpárt főfészkeben a liberálisok 7263, a parasztek 3606 szavazatot kaptak és több parasztpárti embert megverték. A régi királyság 84 kerületében összesen 78 liberális párti szenátort választottak. Bukovinában az összes megválasztott szenátorok liberális pártiak, a Besszarábiában megválasztott szenátorok szintén — egy kis töredék kivételével — a liberális párthoz tartoznak. (RTI.)

Schlachta Margit nem léphet fel

BUDAPEST. A legitimista Schlachta Margitnak, aki a legutóbbi nemzetgyűlésnek, mint a budapesti első választókerület képviselője, tagja volt, a Szociális Missziótársulat — melyhez Schlachta is tartozik — főnöknője nem engedte meg, hogy fellépjen. Ugy hirdik, hogy a főnöknő azért tiltotta meg Schlachtának a fellépést, mert Schlachta legitimista, ő pedig szabadkirályválasztó. Ennek dacára a keresztény párt mégis hivatalosan jelölte Schlachtát.

fordulva a beszéd, szóba kerül egy fejedelemasszony, aki „kényérekedvőre állott mindenkinek.” — Valaki védelmébe fogadta és azt mondta, hogy a fejedelmű mégis hűségess lehetett, mert gyermekei férjére hasonlítanak és nem azokra, akiket szeretői gyanánt emlegetnek. Mátyás mosolyogva így szólt:

— Az asszonyok, mikor szeretőikkel ölelkeznek, attól való féltükben, hogy férjük ráitkapja őket, mindig maguk előtt látják urukat. Ebből következnek, hogy a fölzakatott képzelet rányomja a gyermekekre az apához való hasonlóság helyegét.

Ferdinánd király egyik kelmjének 1543. július 8-áról keltezett jelentésében ezeket olvassuk: Egy gyönyörűsége történetkét, beszélhetnék el. Szent György ünnepe táján Fráter György püspöki ebédre hívta meg leányai egész seregével Zápolya János özvegyét, Izabellát, a leányát. Miután az étvágy kielégült, és az asztalokat eltávolították, nehogy a vendégség hiányos maradjon, élőlep Fráter György, magával a királynéval: csodálják valamennyien a királynét és Fráter György finom táncát. Kevesen hitték, hogy Fráter György az erények e nomében is ennyire kitűnt. De ezekben az években általában szokás volt, hogy a papok kivették részüket a táncból akkor is, ha talált viselték.

Pop C. István a kastélyában történt letartóztatásokról.

A Romániai mai száma megemlékezik arról a támadásról, amelyet az elmúlt éjszakán a kelmáki községi bíró és több csendőr követett el Pop C. István ottani kastélya ellen. A csendőrök 3 fiatal egyetemi hallgatót, akik a volt miniszter családjának vendégei voltak, letartóztatott és beszállította őket a lipovai községházára. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Pop C. Istvánt, aki az esetre vonatkozólag a következőket jelentette ki:

— A támadás tényleg megtörtént. A szóbanforgó három egyetemi hallgató kastélyom vendége volt és Bocu Sever lipovai nemzeti párti képviselőjelölt érdekében tevékenységet fejtett ki a környéken. Az egyik közülük nem is volt otthon, ezt Vulcan lipovai főszolgabíró rendeletére már előzőleg letartóztatták és gyalogosan kísérték be kastélyom udvarába. A feleségem tiltakozott az ellen, hogy a másik két fiatalembert is letartóztassák, amire a bíró egy hivatalos elfogatási parancsot mutatott fel. Ki kell jelentenem, hogy a kastélyban levő két ifju a legnagyobb lelki nyugalommal, mondhatnám örömmel, osztozott társuk sorsában. A letartóztatottakat még aznap éjjel átkísérték Lipovára, ahova tegnap a feleségem is utánuk utazott, hogy ellássa őket a szükséges anyagiakkal és onnivalóval. Én is csak feleségem telefonértesítése folytán szereztem tudomást a történetekről és természetesen azonnal jelentést is tettem az esetről a belügyminiszternek és a kormányelnöknek. Bucurestiből a legteljesebb elégtételt ígérték és a vizsgálat azóta valószínűleg meg is indult az ügyben. Hogy a három letartóztatott fiatal emberrel mi történt, erről mindeddig nem kaptam értesítést.

A magyar kormány párt jelöltjei.

(A volt Kossuth-párt csatlakozott Bethlenhez.)

BUDAPEST. A hivatalos lapban ma jelent meg a választójogi rendelet. A férfiaknál a betöltött 24, a nőknél a 30 év a korhatár az ismeretes feltételekkel. Budapesten 25 képviselőt és 10 pótképviselőt választanak. A környék 5 képviselőt és 3 pótképviselőt választ. Budapestén lajstromos szavazással titkosan, a törvényhatósági joggal felruházott városokban titkos szavazással és egyebütt nyílt szavazással választanak. A lajstromos ajánláshoz legalább 5 ezer ajánló aláírása szükséges. A választásnak legkésőbb június 1-ig meg kell történnie és az 5 évre választott nemzetgyűlés legkésőbb június huszadikáig össze fog ülni. A kormányzó párt első jelölt-turnusa a következő: Gróf Bethlen István, gróf Klebelsberg Kunó, Kállay Tibor, Mayer János és Tomcsányi Vilmos Pál miniszterek, nagyatádi Szabó István, báró Perényi Zsigmond, Gaál Gaszton, Molnár Dezső, Zlinszky István, Gömbös Gyula, Dömötör Mihály, Putnoky Móric, Patacsi Dénes, Rubinek István, dr. Kószó István, Berky Gyula, Hencz Károly, Barla Szabó József, Fáy Gyula, Karafiáth Jenő, Pálffy Dániel, Schandl Károly, Gyömörey György, iklódi Szabó János, Simonyi-Semadám Sándor, Kálmán Gusztáv, Perlaky György, Kovács István, Meskó Zoltán, Nagy János (egri), Lipták Pál, Orffy Imre, sokorópátkai Szabó István és gróf Károlyi Imre.

BUDAPEST. A volt Kossuth-párt Hoitsy Pál elnökletével ma ülést tartott. Gyapay Pál, Matta Árpád, Horváth Gyula, Jatzkó Pál, báró Mandorf Géza, Somogyi Aladár, Babó Mihály, Kiss Ernő és Kállay Ubul felszólalása után kimondották, hogy a párt csatlakozik a kormányzó pártához. A mai

ülésem tiltakozott az ellen, hogy a másik két fiatalembert is letartóztassák, amire a bíró egy hivatalos elfogatási parancsot mutatott fel. Ki kell jelentenem, hogy a kastélyban levő két ifju a legnagyobb lelki nyugalommal, mondhatnám örömmel, osztozott társuk sorsában. A letartóztatottakat még aznap éjjel átkísérték Lipovára, ahova tegnap a feleségem is utánuk utazott, hogy ellássa őket a szükséges anyagiakkal és onnivalóval. Én is csak feleségem telefonértesítése folytán szereztem tudomást a történetekről és természetesen azonnal jelentést is tettem az esetről a belügyminiszternek és a kormányelnöknek. Bucurestiből a legteljesebb elégtételt ígérték és a vizsgálat azóta valószínűleg meg is indult az ügyben. Hogy a három letartóztatott fiatal emberrel mi történt, erről mindeddig nem kaptam értesítést.

ülésem hozott határozatot Zlinszky István és Kovács Dénes már át is nyújtották a kormányzó párt vezetőségének. A határozatban megállapítják, hogy a közjogi szervezkedés ma céltalan az ország függetlenítése céljából és bár az óhajtottnál szomorúbb formában, de megvalósult az, hogy az ország elszakadt Ausztriától és független lett. Semmi közösséget nem vállaltak sem a multban, sem pedig nem vállálnak a jelenben Károlyi Mihály és társainak az irányzatával és részt kérnek az újjáépítés munkájából.

BUDAPEST. A magyar ellenzék elhatározta, hogy közösen foglalnak állást a kormány választójogával szemben. Különösen a liberálisok azok, akik együttes frontot akarnak ellenük úgy a fővárosban, mint a vidéken azokban a kerületekben, ahol titkosan fognak szavazni.

Kommunista szervezkedés Budapesten.

(Letartóztatott volt orosz hadifoglyok.)

BUDAPEST. A rendőrség leplezte, hogy egy nagyobb társaság, amelynek tagjai mind Oroszországból tértek haza hadifogságból, kommunista alapon szervezkedett. A vezetőjük Müller Ernő szabómester volt, aki letartóztatása után bevallotta, hogy az orosz szovjet területén való tartózkodásakor ott magasabb szovjet állást töltött be Budapesten megelőzőleg már Bécsben is tevékenykedett hasonló irányban. Bevallotta azt is, hogy Obernyik István vasmunkással Magyarországon is meg akarta szervezni a bolsevista pártot. A pénz a bécsi kommunistáktól kapták, akikről havi 10 ezer korona fix fizetést is kaptak. Eddig hatot sikerült letartóztatni a propaganda vezetőit közül.

Főurak párbaja.

(Az olasz főváros szenzációja.)

RÓMA. Óriási feltűnést kellett Rómában a minap az a párbaj, mely a hatvankét esztendő Torlonia herceg és a fiatal Lavatelli gróf között folyt le. A párbaj a fiatal gróf súlyos megsebesülésével végződött és Rómában oly széles hullámokat vert, hogy a politikai pártok is állást foglaltak a párbaj ellen, míg az új pápa megújította az egyház párbajt tiltó rendeletét. A párbaj okáról a következő került nyilvánosságra:

Lavatelli gróf, aki jónevű szobrász, az amerikai születésű fiatal és szép Torlonia hercegnőről mellszobrot készített, amelyért 25.000 lirát kért. Torlonia herceg azonban, aki mellesleg megjegyve Róma egyik leggazdagabb embere, a szobrász-grófnak mindössze egy ezer líras bankjegyet küldött és — visszaküldte a szobrot. A grótot ez az eljárás annyira indulatba hozta, hogy a herceget egy jótékonyági bálon a nagy nyilvánosság előtt felpofozta. Ezért a meggyaláztatásért aztán az öreg herceg néliány jól célzott törzsúrassal vett magának elégtételt.

Furfangos betörők.

BUCURESTI. A Gondor-cég tulajdonosa feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek betörték az üzletébe. Rechthalter nevű szolgáját megkötözték és több, mint százezer lei értékű árut loptak el. A rendőrség gyanúja azonnal a szolgána irányult és ez irányban kezdte meg a nyomozást. Vasárnap előállították a rendőrségen, ahol a kereszkérdések súlya alatt bevallotta, hogy a rablást ő követte el Plapumaru nevű társával együtt. A kérdéses éjszakán az üzletben különféle árukat oszmagoltak össze és azokat Plapumaru menyasszonyához szállították. Azután visszatértek az üzletbe, ott Plapumaru megkötözte Rechthaltert és ököfivel erős ütést mért az orrára. Mindezt azért tette, hogy rablótámadás látszatát keltsse. A szolgát ebben a helyzetben találták meg másnap reggel s most a rendőrség nyomoz Plapumaru kézrekerítése érdekében.

Mulatságok.

Jelmézből Sirián. Február 25-én Sirián (Világoson) az ottani intelligencia jelmézbált rendezte a kávéház emeleti helyiségében a hadiárják javára, mely úgy anyagilag mint erkölcsileg fényesen sikerült. A mulatságon jelen volt az egész Hegyfalja intelligenciája nemzetiségi különbség nélkül. A ropogós magyar csárdást a szépzenéjű sirtót és horát, a románok két nemzeti táncát nemzetiségi különbség nélkül táncolták a jelenlevők. Ötleteiből a legérdekesebb és fényes jelmézekben jelentek meg a hölgyek és urak. A kávéház emeleti helyiségében hideg büffet és bár volt felállítva, hol a világosi urhölgyek egész serege fáradhatatlanul dolgozott az est sikerén. A jól sikerült mulatság reggeli nyolc órakor ért véget.

Ma lesz a Balta-jubileum alkalomával rendezendő műsoros est. Felhívjuk a meghívottak figyelmét arra, hogy a terembe csak meghívóval lehet bemenni ezért mindenki hozza magával a meghívóját. A műsor kezdése pontosan fél 9 órakor lesz.

Wrangel új hadserege.

(Ellenforradalmi offenzíva készül.)

LONDON. A Daily Mail közli az orosz szovjet római követének a nyilatkozatát: A követ azt állítja, hogy a genai konferenciát azért halasztották el, mert Wrangel ellenforradalmi offenzívát készít elő. Szerinte az akciót Jugoszláviában, Olaszországban és Magyarországon támogatják és készítik elő. Belgrád közelében már 30 ezer főnyi hadsereg volna és Wrangel állítólag Belgrádban tartózkodik hadserege közelében. A követ kijelentette még, hogy az akciót a francia diplomácia támogatja azért, hogy ezzel az orosz delegáció helyzetét gyöngítse Genuában. A követ még azt is tudja, hogy a támadást a konferencia megnyitására idejére tervezik. A követ nyilatkozatát francia részről cáfolják.

A vagyonmentő-vásár botránya.

(Visszavétel magyar művészek nevével.)

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Budapesten vagyonmentővásár névvel néhány hónappal ezelőtt hatalmas akció indult még a háború alatt tönkrement és elszegényedett magyar középosztály felségítésére. Ez a mozgalom, mely képzőművészek és képzőművészeti társaságok bevonásával akart főleg hatni a pesti pénzarisztokrácia jótékonyására, tárlatokat és aukciókat rendezett, ahol az ország legelső piktorainak és szobrászainak munkái kerültek eladásra. Egy csomó lelkiismeretlen ember azonban, akik önként vállalták arra, hogy mint az egyesülés bíráló bizottsága felülvizsgálják a beérkezett műreket és személyileg garantálják azok eredetiségét a vevők előtt, olyan baklövést — de az sincs kizárva, hogy visszaélést — követett el az utóbbi napokban, mely az egész akció eredményességét ilyen könnyen dugába döntheti. Az egyik budapesti nagybank igazgatója ugyanis egy Strobenitz Ferenc névvel szignált képet vásárolt, amelyről kiderült, hogy egy Szüle Péter nevű piktor festette. Az igazgató a család miatt feljelentést tett a rendőrségen. A vagyonmentővásár XII. aukcióján egy Kernstock Károly, egy Mendlik Oszkár, két Mihálik Dániel és egy Spányik Béla képet találtak hamisnak, aminek újra több feljelentés lett a következménye. A panaszosok előadták, hogy már az előző aukción is forgalomba került több hamisítvány, aminek legpregnansabb bizonyítéka éppen az, hogy az ezen aukción eladott Mendlik festmény hű másolatát nagyobb ártalomban másnap dupla áron adták el egy jóhiszemű laikusnak. A rendőrség a tettesek ellen a legerélyesebb nyomozást indította meg. A vizsgálat a vásár szakértőire is kiterjedni fog.

Öt magyar képviselő-és három szenátorjelölt.

(Visszautasított passzívítás.)

CLUJ. A Magyar Szövetségi nyert értesülés szerint a képviselő-és szenátorjelölések során a magyarság jelöltjei közül a következőket fogadták el: Képviselőjelöltek: dr. Bernády György Nyárad-szereda, Tóthfalusi József Marosvásárhely, dr. Sylveszter Ferenc Kézdivásárhely, dr. Abrudbányai Ede Szamosújvár, Nemes Elemér Lugos. Szenátorok: Paál István Székelyudvarhely, Teleky Arthur gróf Marosvásárhely és Belteky Lajos Szatmár. Érdekes körülmények között akarták volna elfogadni a dicsőszentmártoni szenátor és képviselőjelöltet Petri Sán-

dor és Gidó Béla, valamint Gáspár László erzsébetvárosi jelöltjét. Mindháromnak a jelölő ívét szavalszerűen elfogadták.

Bonyodalom egy százszor lejjes pénzesomag körül.

Nem mindennapi, bonyolult ügy kerül hamarosan az igazságtügyi hatóságok döntése alá. Az eset nyolc nappal ezelőtt játszódott le Aradon. Elmondjuk tárgyalatosan anélkül, hogy a szereplőket megnevezzük. Egy aradi cég felküldte megbízottját egy aradi pénzintézethez, amelyet egyszerűen Banknak nevezünk. A cég megbízottjának az volt a feladata, hogy százezer lejt vegyen fel a Banknál és azt haladéktalanul fizesse be egy másik aradi pénzintézethez, amelyet röviden Takaréknak nevezünk. A Bank pénztárosa tíz darab, egyenként tízezer lejt tartalmazó százalékos csomagot adott át a cég megbízottjának. Minthogy az idő közeledett a déliez és a befizetést haladéktalanul eszközölni kellett, tehát a pénz megszámlálására már nem állott elég idő rendelkezésre, a megbízott arra kérte a pénztárost, köntesse be zsineggel a tíz darab százalékos csomagot és az egész köteget a Bank pecsétjével lássa el. Ez meg is történt. Az így lekötött és lepecsételt pénzt a megbízott átvitte a Takarékhhoz, ahol a pénztáros átvette, megnézte a pecsétet és külön feljegyezte, hogy a zsineggel átkötött pénz a Bank pecsétjével el van látva.

Tegnap az aradi cég értesítést

Huszónkét pályázó hóhérlégényi állásra.

A budapesti királyi ügyészség a vasárnapi lapokban hírdelményt tett közzé, amelyben pályázatot hirdet egy lemondás folytán megüresedett hóhérlégényi állásra. Györi Sándor, aki eddig ezt az állást betöltötte, azért mondott le, mert menyasszonya nem akart hóhérlégénynek lenni. Az ügyészségben azt kinték, hogy Györi örökre nem akad majd relikvián. Amde még vasárnap délelőtt egész sereg ember jelenkezelt Fazekas Géza ügyészségi irodafőnökénél és valamennyi késznek nyilatkozott, hogy a megfelelő ambícióval és gyómmal fogja ellátni a betöltendő állást. A jelentkezők száma óráról-óra növekedett. A pályázat csak 8 nap múlva jár le, de eddig már huszonkét van azok, akik büszkén hívkoztak háborus katonái szolgálatukra és arra, hogy ők bizony „sem istentől, sem embertől nem félnek”,

kapott a Takaréktól, amely szerint a hozzá befizetett 100 ezer lejből 5300 lejt hiányzik. Jobban mondva az egyik százalékos csomagban csak 47 darab százalékos bankjegy volt, tehát felszólítja a céget a hiányzó összeg pótlására. A cég arra az álláspontra helyezkedett, hogy neki az egész ügvről semmi köze. A cég megbízottja elhárította magáról a felelősséget, mert ő lezsinogelve és lepecsételve vette át a pénzt és ugyanúgy adta azt át a Takaréknak pénztárosának, aki lepecsételve vette át és úgy helyezte el a pénzesekrényben. Most az a helyzet állt elő, hogy a hiányzó összegért senki sem vállalja a felelősséget. A Takaréknál úgy löttek rá a hiányra, hogy kifizetést eszközöltek a Bankból kikerült pénzzel, amikor a pecsétet feltörték és a zsinogot lebontották, az egyik csomag százast, mint hogy lazán állt össze, szétszóródott és a számológépnél kiderült a hiány. Az ügy valószínűleg a bíróság elé kerül, amelynek salomoi itélettel kell majd megállapítania, hogy a hiányért kit terhel az anyagi felelősség. Minthogy az ügyet pénzügyi körökben ismerik, természetesen érdeklődéssel tekintenek a fejlemények elé.

késznek nyilatkoztak a hóhér szerepére. A pályázók között vannak iparoslegények, egy volt csendőrmester, egy postaiiszt és több meszaroslegény. Pedig az nem is valami jövedelmező. Lázár István, a Pesti Napló munkatársa a dolgot illetően éppen a most nyugalombba vonult Györi Sándorról folytatott le egy interjú, aki a következőkben informálta az újságról:

— Egy évre 500 korona megtiszteltetési díjat kapok. Hátpersze ha külön munka van, ezért külön díj dukál. Ezelőtt testenként 50 korona volt, amit később 60-ra emeltek. Vidéki kiszállásnál 15 korona napköltőség illetékes. A mester is csak 80-at kap.

Végül mélabusan jelentette ki:

— Ebből egyibár mégse lehet exisztálni. A huszónkét embert úgy látjuk, nem is a fizetés izgatja annyira, hanem inkább a szadisztikus ösztönük kívánó cso kielégülésére, amint ez, beléjük rögzítette a háború a viszonyok és a

vértől gözölgő és esztendő rettenetes emléke, mely a ma világát irigyzatos utamben szánkázta lefelé a lejtőn a megtévelyt erkölcs posványába.

HIREK.

Bataille Henry meghalt.

Párisi távirat jelenti, hogy Bataille Henry, a neves francia dramairó meghalt. Közlebbi adatok nincsenek a divatos szinpadiszerző elmulásáról. Bataille akkor lett kapós egy házijában, mint a szenzációs házasságtörési drámákra éhes Európában, amikor Bernstein már népezerőségének tetőpontján állott. Ekkor jelent meg a francia szinpadon Bataille, aki ugyancsak megnyirbálta a nálánál brutálisabb Bernsteint. Bataille-nek éppen az volt a főerősége, hogy témáit finomabban, költőibben dolgozta fel, mint riválisa, de ugyanolyan szinpadiratifinériával építette fel darabjait, mint Bernstein. Az elhunyt dramairó nevezetesebb darabjai közül a „Balga szűz”, „Utánam” és „Botrány” címűeket Aradon is játszották. Legújabb darabja a „Gyengédség”, amelyet nemrég mutattak be Budapesten.

Lloyd-George visszalép

London. Lloyd-George angol miniszterelnök visszalépésére a genai konferencia befejezése után számítanak. Lloyd-George utódjával az angol miniszterelnöki székben Balfourt és Churchillt emlegetik.

Radu Pancu szenátorjelölt.

Radu Pancu, aki majd egy esztendőn keresztül volt Arad megye és Arad város prefekusa, a timis megyei csákovári választókerületben vállalt jelöltséget, mint szenátorjelölt. Radu Pancu az Averescu-kormány exponense volt Aradon és most az Averescu-féle néppárt programjával vállalta el a jelöltséget. Ellenjelöltek: Dimirescu Constantin liberális, dr. Ghilezan Livius független és John Fulöp német svábparti jelöltek. Jelölését hivatalosan is elfogadták.

Az eskirály vagyona.

Páris. A nagykövetség tanácsa kimutatást kér Károly eskirály vagyonaáról az apanázs kérdésével összefüggő ügyben.

At nem utalt műhók.

Bucureszt. A pénzügyminiszter értesítést kapott a külföldi postaiigazgatóságoktól, hogy tízenöt millió frankot kell a külföldiek kifizetni, mivel az előző kormány működése alatt nem utalták át a külföldre szóló pénzesutalványok összegét. (RTI)

Az ide: Petöfi nagydíj nyertesé

Budapest. Az ide: Petöfi nagydíjat, melyet olyan költő kaphat meg, aki irói multjával és költői munkásságával erre részölgált és ezzel egy költői életpályát koszoruznak meg, ezidén Varyady Antal, a kitünő magyar poéta kapja meg.

Schuller bankár letartóztatás.

Bucureszt. Ma délután tízenegy óráig tartott Schuller bankár kihallgatása a gabonaügyben, azután kiadták a letartóztatási rendeletet. Ma szállították el a vádlót Vacaresubé. (RTI)

A hadsereg nem politizál

(Petala tábornok a katonai behívásokról.)

BUCURESTI. Paukorov Leonard cluji sajtófőnök tegnap jelent Petala tábornoknál, a VI-ik hadtest parancsnokánál és rámutatott több erdélyi lapban elterjedt hírekre, melyek szerint a hadsereget bevonják a politikai harcokba, amennyiben igen sok tartalékos katona tisztet, akik a nemzeti párt tagjai, behívták fegyvergyakorlatra Petala tábornok, erre vonatkozólag a következőket jelentette ki:

— Már egyszer megcáfoltam azt a hírt, hogy több szatmári tanárt, akik a nemzeti párt hível, behívták volna fegyvergyakorlatra. Annyi tény, hogy a hadügyminiszter urtól rendeletet kaptam, hogy ott, ahol a katonák létszáma nem teljes, betöltendő azon tartalékosokkal, akik eddig bevonulásuk elhalasztását kérték. En azonban,

mivel tudtam, hogy Erdélyben ezt úgy fogják magyarázni, mintha politikai célokat szolgálna, elhatároztam, hogy a rendeletet a hatodik hadtest területén csak a választások után fogom végrehajtani. Kértem Mantu Gyulát, hogy küldje be azoknak a listáját, akiket behívtak, hogy azonnal szabadságoltassam őket, mert nem akarok megfosztani senkit attól a szabadságtól, hogy választói jogát gyakorolja. A mai napig Maniu urtól nem kaptam semmiféle listát a behívottakra nézve. Biztosítom önt, hogy a hadsereget mindig távol fogom tartani a politikai harcoktól. Körrendeletben utasítottam az összes parancsnokságokat, hogy a katonaság mindenütt tartózkodjék a politikába való beavatkozásától. (RTI.)

— A halálraítélt öngyilkossága. Bécs. Gruppan Péter építész, akit a klappelsdorfi kettős-leánygyilkosságért halálra ítélték és aki a fogházból megszökött, de visszatért oda és jelentkezett a fogházban, tegnap felakasztotta magát a cellájában. Mire észrevették tettét, már meghalt.

— Pénzügyi közgyűlés. Az Aradi Általános Takarékpénztár vasárnap, március 5-én délelőtt 10 órákor, saját helyiségében Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 3. sz. alatt tartja rendes évi közgyűlését.

— A harmadik román kulturdélután. Vasárnap, március 5-én délután 5 órákor lesz a harmadik román kulturdélután a Kulturpalota nagytermében a következő programmal: 1) Petrescu Iuceumi tanár dalárdájának megnyitó énekszáma, 2) Természettudományi előadás Mihulin Miklós igazgatótól, 3) Szavaltat — Barbu kisasszony, 4) Énekszám — éneklő Modreanu huszárnagy, Zongorán kiséri Luca Onora kisasszony, 5) Nemzeti táncok katonazene kíséret mellett, előadja a leánygimnázium táncosárdája Bogdan Hortens tanárnő vezetésével.

— Haladás-előadás ma délután 6 órákor a Kulturpalotában.

— Közgyűlés. Az Aradi Korcsolyázó-Egyesület március 5-én, vasárnap délelőtt fél 11 órákor tartja rendes évi közgyűlését a városi háza kis tanástermében. Kérjük a tagok minél nagyobb számban való megjelenését. Elakosság.

Lakbérmegállapítások.

A bérbeadó bizottság lakásokat ad.

A lakásbérbeadó bizottság tegnap délután tartott ülésén Sebestyén és Gold kérelmére a Strada Unirei (Pábián-utca) 6. számú általuk bérelt ház bérét évi 4 ezer leiben állapította meg. Dr. Ignát Vasiltanak a Bulevardul Regina Maria 7. szám alatt lakás és fogászati műterem céljára megfelelő helyiséget utalt ki. Gróf. Nemes és Schwartz cégnek a Strada Colonel Pirici (Vörösmarthy-utca) 3. szám alatt ültőhelyiséget utaltak ki és a helyiség évbérelt 9 ezer leiben állapították meg. Meisl Sándor a Strada Bueur (Ervény-utca) 4. szám alatt a saját házá-

ban kapott hat szobás lakást, míg Meisl eddigi lakását, az ugyanabban a házban levő két szobás lakást Fürst János kapta meg. Csapó Lóránt 3 szobás lakást kapott a Bulevardul Carol 2. alatt, ennek a lakásnak a bérét a bizottság évi 1600 leiben állapította meg. Fischer Jánosnak megengedték, hogy beköltözzék a Strada Mana de Aur (Aranykéz-u.) 9 alá Bergermayer József lakásába és ezzel szemben megengedte a bizottság, hogy Bergermayer Fischernek a Strada Unirei 17. szám alatt levő 2 szobás lakását foglalja el és ennek évi bérét 600 leiben állapította meg. Ezenkívül még több lakbérmegállapítási kérelmet tárgyalt a bizottság.

Bálóné meghalt.

(A híres politikai szakácsnő.) BUDAPEST. Báló Jánosné, akitnek emlékiratai oly fontos szerepet játszottak a közelmúltban lezajlott Tisza-pörben, 72 éves korában Szegeden meghalt. Hatálával az elmúlt évtizedek egyik legismert alakja tűnt el. Valamikor Magyarország elismert legjobb szakácsnője volt, szegedi létele természetesen elsősorban is a szegedi halászlé, a főltött káposzta, a malacpörkölt és turóscsusza nagymestere. Művészetének híre csakhamar egész Magyarországon elterjedt és mi sem természetesebb, hogy a szegedi szakácsnővel csakhamar Budapesten találkoztunk, ahol a legelső szállodák és éttermek versengtek azért, hogy közreműködését a maguk számára megszerezzék. Neki azonban nem tetszett a Delier, s az Asztoria francia kutyvasztása, így tehát csakhamar önállósította magát. Híres korezmájának az elmúlt magyar közélet majdnem minden közismert tényezője állandó vendége volt. Csikos abroszu asztalainál ott láthattuk Thallóczy Lajost, gróf Tisza Istvánt, Semsey Lászlót, Teleszky Jánost és a többieket mind-mind, akik azidőtájt fonto-

sabb szerepet játszottak a politika-ban, társadalomban. Tavaly nyáron hirtelen betegeskedni kezdett és meghalni visszament Szegedre, a szülővárosába.

Irodalom és művészet.

Pillangó kisasszony. (Operarepriz a városi színházban.) A zenei gourmand-oknak kellemes estei szerzője tegnap a színház igazgatósága, amikor hosszú pihenés után előadta Puccini remekbe készült operáját a „Pillangó kisasszony”-t. A kis japán leány szomorú naiv históriája a világháború és forradalmak vérvizvára után már nem hatja meg az embereket, akik idegizgató témák és történetek után áhítoznak. Annál jobban kapja meg a hallgatóságot Puccini csipkelődő muzsikája, merész hangszerelése és hámulataméló érzelmfestése. A tegnapi repriz beszámolója során első helyen Csányi Mátyás karmesterrel kell megemlékeznünk. A kiváló muzikus határozott munkát végzett a nehéz zenei részök bevezetésével és károdzását megérdemelt siker koronázta. Precizon, a legkisebb bevágási hiba nélkül paragonolt le az előadás. Teljesen ura volt az egyébként hiányos zenekarnak és a színpadnak egyaránt. A II. felvonás végén felhangzó külső karérek hangja Csányi zenei ízlését tükrözi. Az előadás központjában a címszerepet játszó Várady Margit állt. A kiváló operanékesnő az idei szezonban legszebb sikerét aratta tegnap. Zeneileg tökéletesen kidolgozott Butterfly-e egyszerű színjátszó képessége révén emelkedett értékben. Egy-egy túlnemnyes bizottsággal és diszpozícióval előadott énekszámok után fejezte a megérdemelt taps. Csoksy Mihály (Pinkerton) zenei intelligenciájáról tett újabb tanúbizonyságot. Precizon előadott ének számai tetszősek. Szegő Lili (Szuzuki) beigazolta, hogy nemcsak nagyszerű operett-színésznő, hanem operában is elsőrangú tud produkálni főként játék tekintetében. Ladiszlav Józsefnek a konzul szerepe régi nagyszereplő alakítása, amelyet annak idején Aradon már kellőképpen műtattak. Kisebb szerepekben Zilahy Irén, Szabó Gyula, Faludy Károly, Ács Mihály és Kóváry Emil precizon illeszkedtek az együttesbe. Az izléses rendezésért Jakabffy Dezsőt illeti az elismerés, aki látványosság-számba menő színpadot varázsolta a közönség elé. (Ny.)

A színház hátsora, Szombathely: Pillangó kisasszony (B. bérlet.) Vasárnap dé. u.: Az erőt irány. László Andor fel-lépésével Este: Nőemancipáció énekes bohózat. (C. bérlet.) Hétfő: Éva (A. bérlet.) Pintér Böske vendégfellépésével.

A színház földi hírel, Szombathely: Maodszor kerül színre B) bérletben a Pillangó kisasszony, mely alkalommal a címszerepet Tyrón Szilvia énekl. — Vasárnap délután Horváth Mici, Halmos Mici, László Andor fel-lépésével mérsékelt helyárak mellett kerül színre az Erőt irány. — Vasárnap este a Nőemancipáció énekes bohózat kerül színre. — Hétfőn kezd meg három estére tervezett vendégfellépést a oluják kedvenc primadonnája Pintér Böske. Bemutatókészségül Lehar egyik legkedveltebb operettjében, Evában Pirazi szerepét játsza. Kedden Szambul rózsjában Midlitt, szerdán a Nőemancipáció című szerepében bucsuzik Pintér Böske. Jegyek már válthatók az összes hirdelt előadásokra a jegypénztárnál.

— Előadásjelében Mária del Carmine, Reichsstadt hercege.

